

Posudek oponenta diplomové práce

Vysoká škola:	Univerzita Karlova v Praze
Fakulta:	Právnická fakulta
Katedra:	Katedra mezinárodního práva veřejného
Diplomant:	Ondřej Kos
Téma diplomové práce:	Legalita extraterritoriálního posuzování žádostí o mezinárodní ochranu z pohledu mezinárodního práva
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Věra Honusková, PhD.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Martin Faix, PhD., MJI

Výběr tématu práce, jeho aktuálnost a náročnost

Autorem zvolené téma pro zpracování v rámci diplomové práce je zajímavé a z pohledu nauky mezinárodního práva relevantní. V České republice je zpracovávané problematice věnováno málo pozornosti. Z tohoto důvodu je volba tématu pro zpracování v rámci diplomové práce vhodná a má potenciál být přínosem.

Z pohledu zpracování v zahraniční literatuře problematika není sice nikterak tématem dominantním, navzdory tomu zejména otázky související s režimem uplatňovaným Austrálií se těší trvalé pozornosti. Práce obsahuje ale i části, které reagují na nedávný vývoj – to platí zejména pro analýzu britského *Safety of Rwanda Act*.

Zpracování tématu kladlo na diplomanta středně velké nároky. Relevantní teoretické aspekty práce vyžadují dobrou orientaci v mezinárodním právu, nejsou z pohledu jejich zpracování nikterak výjimečně náročné.

Formální stránka práce

Z hlediska formálního trpí předložená diplomová práce určitými nedostatky. Autor používá beletristický styl (str. 8: Při definování pojmů důležitých pro tuto práci nelze začít jinak než stěžejní..), který pro vědecké texty tohoto druhu není vhodný.

Větší pozornost by zasluhovala grafická úprava textu. Text práce, resp. jednotlivých kapitol, je často dlouhý, nečleněný (resp. pouze na odstavce). Zároveň autor používá odrážky – takové členění textu není pro vědecké práce tohoto druhu zcela vhodné, resp. v tomto případě není opodstatněné (str. 71).

Celkově práce po formální stránce navzdory výše uvedeným nedostatkům ještě odpovídá požadavkům kladeným na tento druh kvalifikačních prací a příslušným univerzitním předpisům PF UK.

Rozsah práce je nadstandardní. Základní strukturu práce tvoří kromě úvodu, závěru a dalších náležitostí (seznam použitých zdrojů, atd.) jedna úvodní a dvě substanciální kapitoly. První, velice stručná kapitola, je věnována vymezení základních pojmů. Jádrem práce je kapitola druhá, věnována analýze australského systému. Třetí kapitola pak nabízí komparativní pohled, jejím obsahem je představení, jak australský systém ovlivnil některé evropské státy a jaká je relevance EÚLP pro zpracovávanou problematiku.

Autor opatřil práci seznamem použité literatury. Vycházel z relevantních odborných statí, ale pracoval také s primárními prameny. Rozsah rešerše je adekvátní, za zmínku stojí i rozsáhlý poznámkový aparát.

Struktura, obsah a celkové zvládnutí práce

Úvod práce je poměrně stručný. Obsahuje několik základních informací ke struktuře práce, prakticky zcela ale absentuje otázka metodologie. Výzkumná otázka je pojata široce – autor zamýšlí zkoumat *„zda jsou analyzované systémy extrateritoriálního posuzování žádostí souladné s nejdůležitějšími mezinárodněprávními lidskoprávními závazky, a v návaznosti na to odpovědět na otázku, zda vůbec podobný systém v souladu s nimi může existovat, a jak by případně takový systém mohl vypadat.“*

Struktura práce je prima facie logická a jako taková by měla umožnit diplomantovi hledat odpovědi na otázky vytyčené v úvodu. Zařazení úvodních, teoretických kapitol je ze systematického hlediska pochopitelné, protože vytváří základ pro další kapitoly. Bohužel samotný obsah práce v konečném důsledku naděje čtenáře určitým způsobem zklame.

První moje výtku se týká faktu, že prostor, který autor věnoval jednotlivým národním systémům, je rozdělen zcela nerovnoměrně a neodpovídá ani názvu diplomové práce, ani cíli práce, jak si ho autor vymezil v úvodu. Analýza australského systému tvoří většinu práce – skoro 60 stran. Naopak kapitoly k dalším národním systémům jsou výrazně kratší. Pokud autor zamýšlel práci zaměřit na australský systém a další národní systémy uvést pouze jako komparaci, měl tak udělat nejen prostřednictvím volby vhodnějšího názvu diplomové práce, ale zejména dodržením určité prostorové rovnováhy mezi jednotlivými národními systémy.

Pozitivně lze hodnotit, že autor provedl – v rámci jím zvoleného přístupu – poctivou mezinárodněprávní analýzu, a to jak z hlediska vhodně zvolené struktury, tak i analýzy

samotné. Identifikoval relevantní mezinárodněprávní úpravu a aplikoval jednotlivé právní normy na specifický kontext, tj. australský systém posuzování žádostí o mezinárodní ochranu. Další výtka se týká používané terminologie – například na str. 13 autor používá termín „australský extrateritoriální systém“. Takový termín se jeví minimálně jako nepřesný.

Z hlediska struktury absentuje obecnější úvodní kapitola (kromě krátkého vymezení základních pojmů v kapitole 1), která by poskytla teoretický základ pro úvahy. Rovněž absentuje vysvětlení metodologie. Volba přístupu a postupu k řešení by měla být navázána na výzkumné otázky – v předložené práci autor svůj postup odůvodňuje „vhodností“ (viz např. str. 28, „*Analýzu je vhodné začít čl. 31 ÚPPU.*“, str. 30, atd.), apod.

Teoretický základ problematiky extrateritoriální aplikace LP je zakomponovaný do kap 2.1, avšak přímo do australského kontextu. Takové řešení se nejeví jako vhodné. S ohledem na zaměření práce by problematice extrateritoriální aplikace lidských práv měla být věnována pozornost v rámci např. samostatné kapitoly. Text předložené práce je nečleněný, obsahuje důležité teoretické aspekty, zároveň ale množství popisných částí k fungování australského systému.

Autor se uchyluje ke konstatacím, které ale dále neodůvodňuje – např. str. 40: „Velmi problematickou kapitolou analyzovaného tématu je otázka sociálních práv.“ V čem tedy spočívá ona vysoká problematičnost v kontextu analyzovaného tématu (a nad rámec problémů spojených s výkladem a implementací hospodářských, sociálních a kulturních práv obecně?

Obsahovým nedostatkem je z mého pohledu absence alespoň vysvětlení relevance práva EU v kontextu analýzy dánské praxe. Pokud autor zkoumal v druhé části (ať už s cílem poskytnout pouze stručný komparativní pohled, nebo plnohodnotnou analýzu) dánský přístup a následně relevanci EÚLP, jako součásti referenčního právního rámce (nad rámec právních norem identifikovaných již v australském kontextu), pak není zřejmé, proč z tohoto rámce vynechal zcela zjevně aplikovatelnou část právních norem. Oponent si je vědom, že autor se nechtěl zaměřit na soulad praxe s evropským právem, ale zvolený přístup a příklad Dánska by byl vyžadoval alespoň vysvětlení, zda, a příp. proč není v kontextu zkoumaného dánského příkladu právo EU relevantní. Tuto otázku by měl autor zodpovědět během obhajoby diplomové práce. Závěrem bych rád autora taky pochválil. Navzdory absenci vysvětlení metodologie práce lze autora za (patrně trochu intuitivně) zvolený analytický přístup i strukturu pochválit. Rovněž za rozsah rešerše, její kvalitu, ale i rozsah zpracování. Z práce je zcela patrné, že autor se v problematice orientuje, že ho daná problematika zajímá, a že k práci přistupoval se zájmem a snahou zpracovat ji co nejlépe.

Celkové hodnocení

Celkově lze konstatovat, že předložená diplomová práce navzdory některým nedostatkům splňuje nároky kladené na tento druh kvalifikačních prací na PF UK. Z uvedených důvodů diplomovou práci k ústní obhajobě **doporučuji s hodnocením „velmi dobře“**.

Diplomant by měl v průběhu obhajoby zodpovědět otázky obsažené v tomto posudku.

V Olomouci, dne 22. března 2024

JUDr. Martin Faix, Ph.D., MJI